

שיחת ראש הממשלה, מר בנימין נתניהו עם משתתפי מב"ל

תפיסת הביטחון הלאומי 2030 – 14/7/2019

הביטחון הלאומי נועד להשיג את הקיום – החזק שורד. עם החזק נמנעים ממלחמה ועושים שלום.

השיחה תתרכז בארבע עוצמות מרכזיות: צבאית, כלכלית, מדינית וחברתית. העוצמה הצבאית – מושגת באמצעות כוחות הביטחון ואמצעי הלחימה. העוצמה הכלכלית – דרושה כדי לממן את העוצמה הצבאית. העוצמה הכלכלית והצבאית מזינות זו את זו.

נהוג לחשוב ששיעור מס גבוה יביא לכך שיהיה כסף רב יותר בידי הממשלה לצורך המימון, אך למעשה שיעור מס גבוה מדי, משיג את התוצאה ההפוכה. הדרך היחידה להגדיל את הכסף היא להגדיל את רמות החופש בכלכלה. יש הרבה מכשולים בדרך להשגת שוק חופשי, ונדרשות לשם כך רפורמות רבות.

דוגמה לכך ניתן לראות ברפורמות שנעשו ב-2003 בתקופתו של נתניהו כשר אוצר. התקבלו החלטות על הקטנת הסקטור הציבורי, והגדלת הסקטור הפרטי. לשם כך נעשה קיצוץ בהוצאות הסקטור הציבורי, וצומצם המיסוי ביחס לסקטור הפרטי, באופן שהביא להגדלת רווחיו. באותה עת נעשו כ-60 רפורמות על מנת לשפר את הכלכלה. כתוצאה מכך עלה התמ"ג לנפש באופן משמעותי, כך שישראל עברה מדינות אירופיות רבות וגם את יפן. כעת עומד התמ"ג על למעלה מ-40,000 דולר לשנה. כמו כן נרשמה עליה משמעותית בכניסת חברות בין לאומיות לישראל. עם זאת יש סכנה תמידית של הליכה לאחור, נוכח הלחץ הקיים לבטל את הרפורמות של השוק החופשי.

השילוב של עוצמה כלכלית והיכולת להשיג מודיעין מספק את העוצמה השלישית – העוצמה המדינית. ישראל עוזרת למנוע פיגועי טרור בכל העולם באמצעות המודיעין שהיא אוספת. בתחום הכלכלי - יפן הגדילה פי 200 את ההשקעות בישראל, בגלל ההמצאות של ישראל בתחום הרכב. להודו יש קשר הדוק לישראל סביב נושא של התפלת מים ושיתופי פעולה נוספים. עם סין נכרת הסכם חדשנות, ויש הסכמים עם עוד מדינות רבות בדרום אמריקה, רוסיה וכו'. בנוסף לכך קיימת התקרבות בין ישראל לחלק ממדינות ערב, המתבטא בין השאר, למשל, בכך שניתן היום לקיים טיסות מישראל להודו שעוברות מעל ערב הסעודית.

הישגים אלה סותרים את התזה השלטת, לפיה לא ניתן יהיה להגיע לקשר טוב עם מדינות העולם ללא פתרון הבעיה הפלסטינית.

האיום העיקרי על מדינת ישראל נובע מאיראן, והסכם הגרעין, על אף שהוא גרוע, תרם לקרבה שנוצרה בין ישראל למדינות אחרות שאינן מעוניינות בעלייתה של איראן, כגון עומאן ודובאי.

העוצמה החברתית-רוחנית: עוסקת בלכידות חברתית, מדינה יהודית דמוקרטית עם זכויות פרט שוות לכל אחד, עליה ותפוצות, יזמות וצמצום פערים, ציונות ומצוינות. מדד ג'יני שמודד אי שוויון, ירד לרמה הנמוכה ביותר בשנות ה-2000 בשל רפורמות שהונהגו, כגון ביטול קצבאות ילדים, עניין שגרם לכך שאוכלוסיות רבות יותר נדרשו לצאת לעבודה.

כתוצאה מהרפורמות עלה שיעור השכר, בעיקר בחמישון הראשון והשני. הוצאות הביטחון של ישראל כאחוז מהתל"ג ירדו, בשל העלאת התל"ג, וכיום הן עומדות על פחות מ-5% מהתל"ג. עם זאת לדעת ראש הממשלה, מתחוללת כרגע נקודת היפוך. עד עכשיו כלכלה חופשית מימנה את הביטחון. לעומת זאת בעשור הקרוב תוספת לביטחון תבטיח את הכלכלה. לכן הכוונה היא להציע 5 תר"שים שיתקיימו עד 2030 ועלותם הכוללת כ-40 מיליארד ₪. תר"ש חימושים, סייבר, הגנ"א, עורף, גדרות ותוספות.

ה-5-top :

1. ארבע העוצמות.
2. איום הגרעין והנשק המדויק.
3. תוספת לביטחון תבטיח את הכלכלה.
4. חמשת התר"שים עד 2030.
5. סיכון מתמיד ומוכנות למכה מקדימה.

בתשובה לשאלות מהמשתתפים :

שאלה בנוגע לאובדן ההרתעה נוכח המצב בדרום: יש כיום התפשטות של האיסלאם הקיצוני, וזו הסיבה לכך שישראל התנגדה להסכם הגרעין. איראן הקימה מאחז של נשק סטטיסטי בלבנון ואנחנו נאבקים בה. ישראל ניצבת מול שתי בעיות גדולות – עזה ולבנון, שבשניהן השילוב של איסלאם קיצוני והאופי של מלחמה חדשה באזורים אורבניים, לרבות השימוש בטילים.

לפיכך ישראל נדרשת להחליט כל העת היכן להשקיע את ההשקעות הגדולות ביותר. גם אם ישראל תכבוש את עזה, זה לא שווה לה להשקיע ולשקוע שם, על חשבון מלחמות שלנו מול לבנון ואיראן.

האיומים המשמעותיים עבור מדינת ישראל היום :

1. גרעין.
2. נשק מדוייק.
3. מדינות וארגונים – איראן וחיזבאללה .
4. צמצום היתרון היחסי – כדוגמה הרחפנים שהאויב משתמש בהם.
5. פגיעה בעורף האזרחי והצבאי.
6. פעולת האויב מתוך סביבה אזרחית.

על מנת להתמודד עם איומים אלה, נדרש להתאים את בניין הכוח בכמה היבטים. צריכה להיות מוכנות לבניין רב זירתי, חיזוק כוחות היבשה ושילוביות, השלמת מיגון האוכלוסיה והגדרות, שמירת רציפות תפקודית ויכולת סייבר מעצמתית. כמו כן יש להתאים את נושא הפעלת הכוח בהיבטים הבאים :

1. מענה לאיום קיומי – צריך להבהיר למי שיתקוף אותנו, שאם הוא מסכן את קיומנו, הקיום שלו מצוי גם כן בסכנה.
2. צה"ל ירתיע/יהדוף/יכריע על ידי פגיעה קטלנית ומהירה שתצמצם את הפגיעה בעורף, תמנע מהאויב הישגים משמעותיים ותשלול ממנו את הרצון או את היכולת להמשיך להילחם.
3. קיצור המערכה.
4. צמצום הנזק האגבי. יש לנו אמצעים למחוק את עזה, אבל אנחנו לא יכולים להפעיל אותם. עם זאת צריך להבין שההסתתרות מאחורי אזרחים לא תיתן חסינות. אפשר להזהיר אזרחים מראש ולפעול.
5. פגיעה קשה במשלחים בתגובה לפגיעה בעורף. החמאס, חיזבאללה וכו' הם כפות החתול, כאשר איראן היא החתול.
6. מכה מקדימה – זו ההחלטה הקשה ביותר. ישראל למעשה נותנת לאיראן מכה מקדימה בסוריה. איראן, חמאס והג'יהאד, כמו גם החיזבאללה, נוהרים לא לתקוף אותנו. ישראל צריכה לפעול לפי הכלל של מניעת חימוש ממי שיכול להתחמש בכלי נשק שיכולים להזיק. כך למשל עצרה ישראל, כמעט כליל את ההברחות מעזה.

בתגובה לשאלה על מעמדו של משרד החוץ והדרך שבה ראש הממשלה רואה את הדברים, צוין כי השירות הציבורי עוסק בתהליכים כאשר בפועל צריך לעסוק בתוצאות. כך למשל טיפול בנושא הרגולציה הוביל את ישראל לעלות ממקום 34 למקום 18 בקרב מדינות ה-oecd בכל הקשור להורדת רגולציה. העיקרון שנדרש

לנקוט בו הוא לקבוע מה התוצאה שרוצים להשיג ולהתאים לכך את התהליכים שנדרש לעשות בדרך: output מוביל ל-input ולא להיפך.
לסיכום – במשרד החוץ יש אנשים ראויים, אך לא משרד החוץ יביא את הבשורה. התהליכים המשמעותיים מתקיימים היום במישור הכלכלי, ונכון היה לשלב במשרד החוץ בעיקר בעלי תפקידים בעלי אוריינטציה כלכלית.

בתגובה לשאלה שנשאלה על ארה"ב – הציבור האמריקני רואה את ישראל כבבואה של ארה"ב, וזה תורם לחיזוק הקשרים. עם זאת גם בארה"ב חלים כיום שינויים. כן בעבר בעיקר אנשי המפלגה הרפובליקנית פחות תמכו בנו והדמוקרטים תמכו בנו יותר – וזה משתנה. ישראל פועלת כל הזמן על מנת לשמר את התמיכה האמריקנית. ראש הממשלה פוגש כל חבר קונגרס וסנאט שמגיעים לישראל, שכן ההבנה היא שנדרש לפעול ולהשפיע כל הזמן על דעת הקהל האמריקנית. עד כה הדבר הוכיח את עצמו, ישראל הצליחה להשיג שלושה הישגים נדרשים: 1. הכרה בירושלים. 2. הכרה ברמת הגולן. 3. יציאה מהסכם הגרעין.

ישראל לא יכולה להיוותר ללא בריתות, ואין דבר שיחליף את הברית עם ארה"ב בעתיד הנראה לעין. מכאן הצורך הקריטי להשפיע על דעת הקהל האמריקני. מעבר לכך לראש הממשלה קשר חזק עם הנשיא פוטין, באופן שאפשר לתאם מהלכים בסוריה. התיאום הזה נדרש, כי איראן לא ויתרה על שאיפות ההתפשטות שלה לסוריה. אחד ההישגים הגדולים הוא שימור חופש הפעולה של ישראל בסוריה.